

[Time: 3 Hours]

[Marks : 100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. **All** questions are **compulsory**.
2. **Figures** to the **right** indicate full **marks**.

1. Answer the following in not more than two sentences. **20**
- What was the objective of choultry courts?
 - What is diarchy?
 - Why should there be separation of powers?
 - State A.V. Dicey's principles of Rule of Law?
 - Which Lord succeeded to be appointed as Governor-General conditionally in India and what were his two conditions?
 - Why is judiciary considered as a main pillar of democracy?
 - Who are the ex-officio members of the Bar Council of India?
 - Define misconduct under the Advocates Act, 1961 ?
 - What are the objectives of Article 141 of the Constitution?
2. Write short notes on (**Any four**) **20**
- Writ of Mandamus
 - Separation of Powers
 - Significance of Privy Council
 - Functions of State Bar Council under the Advocates Act, 1961
 - Courts of Records
 - Judicial Precedents
3. Attempt **any two** of the following : **12**
- The Patna case pointed out that the administration of justice under the charter of 1774 was inadequate. The case was directly responsible for many provisions of the Act of settlement, 1781 which was enacted to remove the evil effects of the Regulating Act.
 - What was the main issue in this case?
 - What were the effects of the decision held in this case?
 - The conflict between the Supreme Council and the Supreme Court which began after the Regulating Act reached the climax in this case. The Supreme Court claimed its jurisdiction over the whole native population which was strongly opposed by the Supreme Council. The committee presented the detailed report on the conflicts between the Supreme Court and the Council. The Parliament passed the Act of settlement, 1781.
 - Identify the case and briefly give the facts.

- b) What was the conflict between the Supreme Court and Supreme Council?
3. Swaroop Chand was a surety responsible for the payment of revenue of the Company from Dacca. The balance due was fixed at Rs. 10,000/-. He disputed the balance in his capacity as the treasurer of revenues of Dacca provincial division. He was found in default to the treasury to the extent of Rs. 66,745/-.
- a) What was the defense taken by him in the present case?
b) What was the decision taken by the Supreme Court?
4. Answer any **four** of the following: **48**
- a) Discuss the working of the Mayor's Court with special reference to the conflict between the Mayor's Court and the Governor-in-Council?
b) Compare and illustrate the salient features of the High Court under the Government of India Act, 1935 and the High Courts of India in present times?
c) Explain the dual system of courts prevalent in India between 1834 and 1861?
d) Describe the different kinds of writs as enriched under the Constitution of India. Also describe the principles applied in the adjudication of these writs?
e) Give the objectives of the Advocates Act, 1961 and explain how the Act brought about a change in the profession of lawyers.
f) Explain the role of Law Commission in modern India towards the Law reforms?
-

वेळ: ३ तास

गुण : १००

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
३. मराठी रूपांतराचे आकलन न झाल्यास कृपया इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहावी.

१. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी दोन वाक्यात उत्तरे लिहा. २०
- अ) मद्रासमधील चावडी (choultry courts) न्यायालयाचे मुख्य उद्दिष्ट काय होते?
ब) व्दिदल राज्यपद्धती म्हणजे काय?
क) सत्तेचे विभाजन का महत्त्वाचे आहे?
ड) ए.व्ही. डार्झीचे 'कायद्याचे राज्य' या सिध्दांताबद्दल लिहा.
इ) तात्पुरते गर्व्हनर जनरल म्हणून कोणाची नेमणूक करण्यात आली? त्यांनी कोणत्या दोन अटी लादल्या होत्या?
फ) न्यायव्यवस्थेला लोकशाहीचा मुख्य आधार स्तंभ का संबोधले जाते?
ग) भारतीय विधिज्ञ परिषदेचे माजी सदस्य कोण होते?
ह) अभिव्यक्ती अधिनियम १९६१ च्या कायद्या अंतर्गत गैरवर्तन म्हणजे काय? व्याख्या लिहा.
य) १८७५ च्या भारतीय कायदा अहवालाचे महत्त्व सांगा.
ज) भारतीय राज्यघटनेच्या १४१ व्या कलमांचे उद्दिष्टे लिहा.
२. संक्षिप्त टीपा लिहा. २०
- अ) परमादेश
ब) सत्तेचे विभाजन
क) प्रिव्ही काँन्सिलचे महत्त्व
ड) राज्य विधिज्ञ परिषदेचे कार्य अभिव्यक्ता अधिनियम १९६१ च्या अंतर्गत
इ) अभिलेख न्यायालय
फ) न्यायिक पूर्वनियंत्रण
३. कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे कारणांसहित लिहा. १२
- १) पटना खटल्याने हे सिध्द केले की १७७४ च्या कायद्यांतर्गत नमूद केलेल्या तरतुदी न्याय प्रशासनासाठी अपुऱ्या होत्या. पटना खटला १७८१ च्या कायद्यात अनेक तरतुदी नमूद करण्यासाठी जबाबदार ठरला हा कायदा १७७४ च्या कायद्याच्या त्रुटी दूर करण्यासाठी पारित करण्यात आला.
अ) या खटल्यातील मुख्य मुद्दा लिहा.
ब) या खटल्यासंदर्भात न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयाचे काय परिणाम झाले?

- २) रेग्युलेटिंग कायदा १७७३ पारित झाल्यानंतर सर्वोच्च न्यायालय व सर्वोच्च प्रशासकीय मंडळातील संघर्ष या खटल्यामुळे शिगेला पोहचला या खटल्याच्या निमित्ताने सर्वोच्च न्यायालयाने संपूर्ण रहिवासी आपल्या अधिकार क्षेत्राखाली असल्याचा दावा केला तो प्रशासकीय मंडळानी फेटाळून लावला. यांच्यातील संघर्ष दूर करण्यासाठी एका आयोगाची स्थापना करण्यात आली. या आयोगाच्या अहवालानुसार ब्रिटीश संसदेने १७८१ चा कायदा पारित केला.
- अ) नमूद केलेला खटला ओळखून या खटल्यातील तथ्ये लिहा.
- ब) सर्वोच्च न्यायालय व सर्वोच्च प्रशासकीय मंडळातील संघर्षाचे कारणे लिहा.
- ३) या खटल्यात स्वरूपचंद हे जामीनदार म्हणून काम पाहात होते. कंपनीच्या ढाका शहरातील कर जमा करण्यासाठी ते जबाबदार होते. रु.१०,०००/- कर जमा करण्याचे बाकी होते. ते ढाका प्रांतीय गटाचे खजिनदार म्हणून काम पाहत होते त्यांनी उर्वरित कर जमा केला नाही आणि तिजोरीमध्ये ६६,७४५ रुपयांचा फरक येत होता.
- अ) वरील खटल्यात स्वरूपचंदचा कायदा दावा होता ?
- ब) सर्वोच्च न्यायालयाने कोणता निर्णय दिला ?

४. खालील प्रश्नांची उत्तरे सविस्तरपणे लिहा. ४८
- अ) मेअर न्यायालयाच्या कार्यपध्दती बदल मेअर न्यायालय व गव्हर्नरचे प्रशासकीय मंडळातील संघर्षाच्या विशेष संदर्भाच्या आधारे माहिती लिहा.
- ब) भारत सरकारच्या १९३५ च्या कायद्यांतर्गत स्थापन केलेल्या उच्च न्यायालयाच्या न्यायव्यवस्थेशी सध्याच्या उच्च न्यायालयाच्या न्यायव्यवस्थेची तुलना करून उदाहरणासहित स्पष्टीकरण द्या.
- क) १८३४ ते १८६१ या कालावधीत अस्तित्वात असलेल्या द्विदल न्यायालयीन प्रशासकीय पध्दतीचे स्पष्टीकरण द्या.
- ड) भारतीय राज्यघटनेत नमूद केलेल्या वेगवेगळ्या अध्यादेशाबद्दल लिहा तसेच न्यायनिर्णयासाठी आवश्यक तत्त्वे लिहा.
- इ) अभिव्यक्ता अधिनियम कायदा १९६१ चे उद्दिष्टे लिहून या कायद्याने वकीली व्यवसायात घडवून आणलेल्या बदलाबद्दल लिहा.
- फ) न्यायप्रशासनातील सुधारणेत विधी आयोगाच्या भूमिकेबद्दल लिहा.